

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

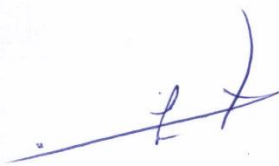

آئین نامه ساختار و تشکیلات
دانشگاه / دانشکده های علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی درمانی و موسسات وابسته وزارت
بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شناسنامه سند:

عنوان	آئین نامه ساختار و تشکیلات دانشگاه/دانشکده‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
نوع	سند نهائی
هدف	استقرار چارچوب و الگوی مستند و قانونی برای تدوین و بازنگری ساختار سازمانی و تشکیلات دانشگاه/دانشکده‌ها
گروه هدف	دانشگاه/دانشکده های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تابعه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
تهیه کننده	مرکز توسعه مدیریت و تحول اداری - گروه مهندسی سازمان
تنظیم کننده	محمدحسین سالاریان زاده
همکاران اصلی	علی اکبر عابدی، بهرام محقق، فاطمه طالبی و احمد محمد زاده فیاض
سایر همکاران	حامد فصیحی‌نیا، محمدرضا حیدری، اسدالله اژدری، آرش فرامرزی، سحر حیدری، معصومه نجفی، فرشته طهموریان، سعید قاسمی و تهمنه عبدی
ذینفعان	هیأت‌های امنای دانشگاه/دانشکده‌ها، روسا و معاونین دانشگاه/دانشکده‌ها
نسخه ویرایش	اول
تاریخ تهیه	فروردین ۱۳۹۷
شناسه اثر	MDAR-OE-۱۳۹۷،۰۷،۰۱-۰۰۱
ابلاغ کننده	دبیرخانه هیأت‌های امناء، مجامع و شوراها

مقدمه

در راستای سیاست‌های کلی سلامت و خط‌مشی‌های حاکم بر ساختار و تشکیلات نهادهای عمومی و مؤسسات آموزش عالی کشور و عنایت به سند آمایش سرزمینی آموزش عالی علوم پزشکی، آیین‌نامه ساختار و تشکیلات دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی با هدف پویایی و انعطاف‌پذیری ساختار و بهبود پاسخگویی مدیریت، متناسب با محرک‌های درون و برون سازمانی و توجه به اصول زیر در تاریخ به تصویب هیأت امنا رسید:

- منطقی نمودن ساختار تشکیلاتی دانشگاه/دانشکده متناسب با تنوع و تعدد مأموریت
- هماهنگی و هم‌سویی با سیاست‌ها و خط‌مشی‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و اسناد بالادستی
- تناسب و تعادل در سطوح سازمانی به منظور تسهیل در امر تصمیم‌گیری
- جلوگیری از انجام امور غیرضرور، موازی کاری و تداخل وظایف بین سازمان‌ها و واحدها
- متناسب سازی تعداد پست‌ها و سطوح مدیریتی به منظور تسریع در امر تصمیم‌گیری

فصل اول - تعاریف و مفاهیم

بخش اول - تعاریف پایه

ماده ۱- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی: در این آیین‌نامه، به اختصار «وزارت» نامیده می‌شود.

ماده ۲- دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی: مؤسسه مستقل آموزشی، پژوهشی و خدمات بهداشتی-درمانی است که با مجوز شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی، مأموریت تربیت نیروی انسانی گروه علوم پزشکی و انجام پژوهش و ارائه خدمات بهداشتی و درمانی در یک منطقه جغرافیایی تعریف شده را بر عهده دارد، که در این آیین‌نامه به اختصار «دانشگاه» نامیده می‌شود.

تبصره ۱: دانشگاه حداقل از سه دانشکده تشکیل می‌شود.^۱

تبصره ۲: دانشکده، واحد وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی است که حداقل دارای سه گروه آموزشی مرتبط باشد.^۲

ماده ۳- دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مستقل: در شرایط ویژه برای شهرستان‌های با بیش از پانصد هزار نفر جمعیت که تقاضای بالایی برای آموزش دانشجویان دارند، با توجه به توسعه آموزش پزشکی استان و زیرساخت مناسب سلامت شهرستان، به پیشنهاد دانشگاه علوم پزشکی مرکز استان و پس از تصویب شورای گسترش

^۱ مصوبه جلسه شماره ۳۸ مورخ ۱۳۶۹/۸/۳۰ شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
^۲ مصوبه جلسه شماره ۳۸ مورخ ۱۳۶۹/۸/۳۰ شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دانشگاه های علوم پزشکی، امکان تأسیس دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مستقل، که در این آیین نامه به اختصار «دانشکده» نامیده می شود، وجود دارد. دانشکده می تواند به تربیت نیروهای انسانی در سطح کاردانی، کارشناسی و بعضی از رشته های کارشناسی ارشد و ارائه خدمات بهداشتی و درمانی بپردازد. دانشکده دارای استقلال اجرایی، اداری و مالی می باشد و از نظر آموزشی، مطابق سند راهبردی آمایش سرزمینی آموزش عالی سلامت، زیر نظر دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان فعالیت می کند.^۲

ماده ۴- مجتمع آموزش عالی سلامت: مؤسسه ای است که با ارتقاء کاربری آموزشی و پژوهشی شبکه بهداشتی و درمانی شهرستان، برحسب نیاز منطقه، در شهرستان های با جمعیت بیش از یکصد هزار نفر، و برخورداری از زیرساخت های مناسب بهداشتی و درمانی و فضای آموزشی، پس از تصویب شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی، به عنوان زیرمجموعه ای از دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان یا منطقه، جهت تربیت نیروی انسانی مورد نیاز نظام ارائه خدمات سلامت شهرستان یا مناطق همجوار، در مقاطع کاردانی و کارشناسی، در قالب بومی گزینی تشکیل می گردد.^۳

تبصره: با تشکیل مجتمع آموزش عالی سلامت شهرستان، شبکه بهداشتی و درمانی و مجتمع آموزش عالی سلامت بصورت یکپارچه و در قالب شبکه سلامت، مرکب از سه رکن مرکز بهداشت شهرستان، بیمارستان اصلی شهرستان و مرکز آموزش بهورزی، فعالیت خواهد نمود. رییس مجتمع آموزش عالی سلامت، با حکم رییس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان، مسئول این شبکه خواهد بود.^۴

ماده ۵- پژوهشگاه: واحد تحقیقاتی با استقلال مالی و مدیریت واحد و دارای حداقل سه پژوهشگر مرتبط مصوب با مدیریت واحد و فضای فیزیکی مناسب که پس از تأیید معاونت تحقیقات و فناوری وزارت، و اخذ مجوز قطعی از شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی تشکیل می گردد.^۵

ماده ۶- پژوهشکده: واحد تحقیقاتی است متشکل از حداقل سه مرکز تحقیقاتی مرتبط دارای مجوز قطعی با مدیریت واحد و فضای فیزیکی مناسب که پس از تأیید معاونت تحقیقات و فناوری وزارت، و اخذ مجوز قطعی از شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی تشکیل می گردد.^۶

ماده ۷- مرکز تحقیقات: کوچکترین واحد تحقیقاتی است که به درخواست بالاترین مقام مسئول دانشگاه/دانشکده متقاضی در یکی از زمینه های علوم پزشکی، پس از تأیید معاونت تحقیقات و فناوری وزارت، به تصویب شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی رسیده باشد.^۷

^۲ بند ۶ ماده ۲ سند آمایش سرزمینی آموزش عالی سلامت - مصوب جلسه شماره ۷۶۲ مورخ ۱۳۹۴/۲/۸.. شورای عالی انقلاب فرهنگی

^۳ بند ۷ ماده ۲ و ماده ۳ سند آمایش سرزمینی آموزش عالی سلامت - مصوب جلسه شماره ۷۶۲ مورخ ۱۳۹۴/۲/۸.. شورای عالی انقلاب فرهنگی

^۴ تبصره ماده ۳ سند آمایش سرزمینی آموزش عالی سلامت - مصوب جلسه شماره ۷۶۲ مورخ ۱۳۹۴/۲/۸.. شورای عالی انقلاب فرهنگی

^۵ بند ۱-۳ آیین نامه تأسیس و ارزشیابی واحدهای تحقیقاتی علوم پزشکی مصوب ۵/۳۱/۱۳۸۸ شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی

^۶ بند ۱-۳ آیین نامه تأسیس و ارزشیابی واحدهای تحقیقاتی علوم پزشکی مصوب ۱۳۸۸/۵/۳۱ شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی

^۷ بند ۱-۳ آیین نامه تأسیس و ارزشیابی واحدهای تحقیقاتی علوم پزشکی مصوب ۱۳۸۸/۵/۳۱ شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی

ماده ۸- گروه آموزشی: عهده‌دار آموزش و ارائه خدمات پژوهشی در ارتباط با یکی از رشته‌ها یا شاخه‌های مصوب گروه علوم پزشکی می‌باشد. هر گروه آموزشی حداقل با ۵ عضو هیأت علمی تمام وقت که لااقل ۳ نفر از آنان در مرتبه استادیاری و یا بالاتر باشند، با رعایت شرایط ابلاغی معاونت آموزشی وزارت، تشکیل می‌گردد.^۹

ماده ۹- گروه پژوهشی: عهده‌دار پژوهش و ارائه خدمات آموزشی در ارتباط با یکی از رشته‌ها یا شاخه‌های مصوب گروه علوم پزشکی می‌باشد. گروه پژوهشی حداقل با ۳ عضو هیأت علمی تمام وقت که لااقل یک نفر از آنان در مرتبه پژوهشگری و دو نفر دیگر حداقل پژوهشیار باشند، با رعایت شرایط ابلاغی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت، تشکیل می‌گردد.^{۱۰}

ماده ۱۰- پارک علم و فناوری: واحدی است که واحدهای تحقیقاتی خصوصی و یا وابسته به سازمانهای دولتی و غیردولتی در آن مستقر شده و تحت حمایت قرار می‌گیرند تا به خلاقیت و نوآوری بپردازند. این واحد از تسهیلات، منابع، سرمایه معنوی، زیرساخت‌های مناسب بهره‌مند بوده و موجبات توسعه فناوری و رشد اقتصادی را فراهم می‌آورد.^{۱۱}

ماده ۱۱- مرکز رشد (انکوباتور): واحدی که دارای امکانات مشترک، خدمات مشاوره‌ای، آموزشی و پشتیبانی برای گروه‌های کارآفرین و شرکتهای نوپا که در حوزه فناوری مشغول به کار هستند، می‌باشد؛ تا در نهایت بتوانند با تجاری سازی طرح خود، به تولید و توسعه فناوری پرداخته و وارد چرخه سودآوری و اشتغال‌زایی شوند.^{۱۲}

ماده ۱۲- شبکه بهداشت و درمان شهرستان: واحد مستقل نظام سلامت در سطح شهرستان است که با استفاده از زنجیره ارتباط سطوح مختلف خود، خدمات تعریف شده بهداشتی و درمانی جمعیت تحت پوشش شهرستان را تأمین و مدیریت می‌نماید.

ماده ۱۳- بیمارستان: موسسه پزشکی است که با استفاده از امکانات تشخیصی و درمانی به منظور درمان و بهبودی بیماران عم از سرپایی و بستری بصورت شبانه‌روزی تأسیس می‌گردد و انواع گوناگونی دارد.^{۱۳}

تبصره ۱: بیمارستان عمومی، به عنوان واحد بهداشتی و درمانی سطح دوم و سوم نظام ارائه مراقبت سلامت، با حداقل چهار بخش بستری داخلی، جراحی عمومی، زنان و زایمان و اطفال و نیز بخش‌های آزمایشگاه، داروخانه، رادیولوژی، فوریت‌های پزشکی (اورژانس) و تغذیه است که همگی اجزای لاینفک بیمارستان می‌باشد و براساس پروانه‌های تأسیس و مسئولین فنی جداگانه، صادره از سوی معاونت درمان وزارت، مجاز به فعالیت خواهند بود.

تبصره ۲: بیمارستان تخصصی، در یک یا چند رشته تخصصی یا فوق تخصصی پزشکی فعالیت می‌کند.

^۹ مصوبه جلسه ۳۸ شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی مورخ ۱۳۶۹/۸/۳۰

^{۱۰} مصوبه جلسه ۳۸ شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی مورخ ۱۳۶۹/۸/۳۰

^{۱۱}

^{۱۲}

^{۱۳} آیین نامه نحوه تاسیس و بهره برداری بیمارستان ها به شماره ۸/۱۰۶۹/س مورخ ۱۳۸۴/۱/۱۵

تبصره ۳: مرکز آموزشی-درمانی: بیمارستانی است که علاوه بر ارائه خدمات تشخیصی و درمانی، مسئولیت ارائه خدمات آموزش بالینی به دانشجویان گروه پزشکی را با اخذ مجوز از معاونت آموزشی وزارت بر عهده دارد. اغلب پزشکان متخصص این مرکز از اعضای هیأت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه مربوطه می‌باشند.^{۱۴}

ماده ۱۴- مرکز بهداشت شهرستان: واحد مدیریتی مستقلی است که مسئول برنامه‌ریزی، هدایت، نظارت و پشتیبانی فنی و لجستیکی واحدهای ارائه خدمات بهداشتی و درمانی سطح اول در حوزه شهرستان می‌باشد. این واحد در شهرستان مرکز استان زیر نظر مرکز بهداشت استان و در شهرستان‌های دیگر زیر نظر شبکه بهداشت و درمان شهرستان مربوط است. ریاست مرکز برعهده، معاون بهداشتی شبکه بهداشت و درمان شهرستان است.^{۱۵}

ماده ۱۵- مرکز خدمات جامع سلامت: واحد ارائه خدمات بهداشتی و درمانی فعال در سطح اول نظام ارائه خدمات سلامت، مستقر در مناطق شهری و روستایی است که بر حسب تراکم جمعیت، یک یا چند پایگاه سلامت شهری یا خانه بهداشت روستایی را تحت پوشش دارد و بوسیله پزشک عمومی اداره می‌شود. این واحد، که در گذشته مرکز بهداشتی-درمانی نامیده می‌شد، ضمن ارائه برخی خدمات بهداشتی تخصصی و خدمات درمان عمومی، و نظارت بر فعالیت پایگاه‌ها و خانه‌های بهداشت و هدایت آنها، نیازهای خدمات درمان سرپایی و بستری جمعیت تحت پوشش خود را از طریق ارجاع و ارتباط با بیمارستان شهرستان تأمین می‌کند.^{۱۶}

تبصره ۱: مرکز خدمات جامع سلامت شبانه روزی روستایی: واحدی در مناطق روستایی است که جمعیت تحت پوشش آنان بیش از ۱۲۰۰۰ نفر است و در گلوگاه جمعیتی واقع شده و فاصله محل استقرار آنان با خودرو بیش از نیم ساعت با اولین مرکز ارائه دهنده خدمات بستری یا بستری موقت شامل بیمارستان یا مرکز شبانه روزی دیگر می‌باشد. این واحد مجهز به دو اتاق بستری موقت (کمتر از شش ساعت و به ازای هر ده هزار نفر، دو تخت بستری موقت زن و مرد)، امکانات احیاء قلبی-ریوی و انجام جراحی‌های کوچک می‌باشد.^{۱۷}

تبصره ۲: مرکز خدمات جامع سلامت شهری-روستایی: واحد مستقر در منطقه شهری است که تعدادی از جمعیت روستایی را با واسطه خانه بهداشت یا پایگاه سلامت روستایی یا به صورت مستقیم در پوشش خود دارند. در واقع جزو مراکز سلامت شهری ثبت می‌شود، اما اصطلاح شهری-روستایی به آنان تعلق دارد. همچنین مرکز سلامت جامع شهری که به جمعیت روستایی خدمات مشاوره تغذیه و مشاوره روانشناس بالینی ارائه می‌دهد، نیز مرکز سلامت جامع شهری-روستایی تلقی می‌شود.^{۱۸}

^{۱۴} آیین نامه نحوه تاسیس و بهره برداری بیمارستان ها شماره ۸/۱۰۶۹/س مورخ ۱۳۸۴/۱/۱۵

^{۱۵} اصول و ضوابط شبکه بهداشت و درمان مصوبه معاونت بهداشت شماره ۱۹۵۵۱/۳۰۰/س مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۲۱

^{۱۶} استانداردهای شبکه بهداشت و درمان- دکتر ناصر کلاتری و همکاران- معاونت بهداشت، مرکز مدیریت شبکه، گروه تدوین ضوابط و استانداردهای نظام شبکه- آذر ۱۳۹۴

^{۱۷} استانداردهای شبکه بهداشت و درمان- دکتر ناصر کلاتری و همکاران- معاونت بهداشت، مرکز مدیریت شبکه، گروه تدوین ضوابط و استانداردهای نظام شبکه- آذر ۱۳۹۴

^{۱۸} استانداردهای شبکه بهداشت و درمان- دکتر ناصر کلاتری و همکاران- معاونت بهداشت، مرکز مدیریت شبکه، گروه تدوین ضوابط و استانداردهای نظام شبکه- آذر ۱۳۹۴

ماده ۱۶- خانه بهداشت/پایگاه سلامت روستایی: محیطی‌ترین واحد ارائه خدمات بهداشتی و درمانی در سطح روستا است که زیر نظر مرکز سلامت جامع روستایی می‌باشد. هر خانه بهداشت/پایگاه سلامت روستایی بسته به شرایط جغرافیایی به ویژه راه‌های ارتباطی، جمعیت و سایر شاخص‌های تعریف شده، ممکن است یک یا چند روستا را تحت پوشش خدمات خود داشته باشد.^{۱۹}

ماده ۱۷- پایگاه سلامت شهری: محیطی‌ترین واحد ارائه خدمات بهداشتی و درمانی در سطح شهر است که زیر نظر مرکز سلامت جامع شهری می‌باشد. و کلیه خدمات بهداشتی که در روستا به عهده خانه بهداشت/پایگاه سلامت قرار دارد و بخشی از خدمات درمانی را در مناطق شهری به عهده دارد.^{۲۰}

ماده ۱۸- واحد تسهیلات زایمانی: در مناطقی که امکان دسترسی به بیمارستان و زایشگاه وجود ندارد، صرفاً به منظور انجام زایمان طبیعی بدون عارضه و غیراورژانس برای جمعیت تحت پوشش مرکز سلامت جامع، در نظر گرفته شده است. این واحد باید در جوار یک مرکز جامع سلامت شبانه روزی قرار داشته و مجهز به یک دستگاه آمبولانس، با شرایط اعزام باشد.^{۲۱}

ماده ۱۹- پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی: این واحد در پایانه زمینی، دریایی، هوایی و نیز بازارچه‌های زمینی و دریایی ایجاد می‌شود و نقش سد دفاعی جلوگیری کننده از نفوذ بیماری‌ها به داخل کشور را براساس ضوابط و معیارهای بین المللی دارد. پایگاه‌های مراقبت بهداشتی مرزی براساس اهمیت پایانه مرزی، حجم جمعیت در حال تردد و زمان فعالیت پایگاه، در چهار سطح زیر درجه بندی می‌گردند.

^{۱۹} استانداردهای شبکه بهداشت و درمان - دکتر ناصر کلاتری و همکاران - معاونت بهداشت، مرکز مدیریت شبکه، گروه تدوین ضوابط و استانداردهای نظام شبکه - آذر ۱۳۹۴

^{۲۰} استانداردهای شبکه بهداشت و درمان - دکتر ناصر کلاتری و همکاران - معاونت بهداشت، مرکز مدیریت شبکه، گروه تدوین ضوابط و استانداردهای نظام شبکه - آذر ۱۳۹۴

^{۲۱} استانداردهای شبکه بهداشت و درمان - دکتر ناصر کلاتری و همکاران - معاونت بهداشت، مرکز مدیریت شبکه، گروه تدوین ضوابط و استانداردهای نظام شبکه - آذر ۱۳۹۴

- ا. پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی ممتاز: واحدی است مستقر در مرزهایی که حجم تردد مسافر روزانه بطور متوسط بیش از ۱۵ هزار نفر و حجم کالای تردد شده در این مرزها حداقل ۳ برابر مرزهای درجه یک می باشد. این پایگاه بصورت ۲۴ ساعته فعال است.
- ب. پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی درجه یک: واحدی است مستقر در مرزهایی که دارای تردد مسافر روزانه متوسط بین ۸ هزار تا ۱۵ هزار نفر و حجم کالای مبادله شده در آن بطور متوسط ۲۰۰ کامیون می باشد. این پایگاه در دو شیفت صبح و عصر فعالیت دارد و با توجه به تغییر شرایط و حجم کار می تواند شبانه روزی هم فعال باشد و در یک پایانه مرزی زمینی، فرودگاه بین المللی و یا بندری بزرگ استقرار دارد. این پایگاه وابسته به نزدیکترین مرکز سلامت جامع روستایی یا شهری بوده و زیر نظر مرکز بهداشت شهرستان اداره می شود.
- ج. پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی درجه دو: واحدی است مستقر در مرزهایی که تردد مسافر روزانه متوسط بین ۵ هزار تا ۸ هزار نفر و حجم کالای مبادله شده در آن بطور متوسط بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ کامیون است. این پایگاه همزمان با شیفت کاری مرکز سلامت جامع روستایی یا شهری تابع خود فعالیت دارد.
- د. پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی درجه سه: واحدی است مستقر در مرزهایی که از نظر تردد با اولویت ترانزیت بار بوده و تردد مسافر در آن بطور موقتی یا مقطعی صورت می پذیرد و روزانه کمتر از ۵ هزار نفر تردد مسافر دارد. همچنین تردد کالا در آن کمتر از ۱۰۰ کامیون یا لنج/کشتی در روز می باشد. این پایگاه همزمان با شیفت کاری مرکز تابع آن فعالیت دارد و وابسته به نزدیکترین مرکز سلامت جامع روستایی یا شهری می باشد.^{۲۲}

ماده ۲۰- مرکز مرجع مشاوره و مراقبت بیماری‌های رفتاری: واحدی است که در زیر مجموعه مرکز بهداشت شهرستان با بسته خدمت مشخص به درمان مراجعین و بیماران مبتلا به بیماری‌های عفونی خاص و بیماری‌های ناشی از مشکلات رفتاری مانند ایدز، بیماری‌های جنسی، هیپاتیت-ب و معتادان می‌پردازد. این واحد به ازای ۵۰۰ هزار نفر جمعیت از یک تا چند شهرستان مجاور هم با رعایت دسترسی ایجاد می شود. در صورتیکه یکی از این شهرستان‌ها، مرکز استان باشد، بایستی در مرکز استان راه اندازی شود.^{۲۳}

بخش دوم- تعاریف اختصاصی

ماده ۲۱- ساختار سازمانی: سطوح تصمیم‌گیری، نحوه تقسیم و توزیع وظایف، سلسله مراتب و روابط میان اجزای سازمانی و حدود اختیارات آنها را نشان می‌دهد و شامل شرح مأموریت و وظایف، نمودار و پست‌های سازمانی می‌باشد.^{۲۴}

ماده ۲۲- نمودار سازمانی: تصویری است که نشانگر روابط، سلسله مراتب و سطوح سازمانی دانشگاه/دانشکده و واحدهای تابعه می‌باشد.^{۲۵}

^{۲۲} استانداردهای شبکه بهداشت و درمان- دکتر ناصر کلاتری و همکاران- معاونت بهداشت، مرکز مدیریت شبکه، گروه تدوین ضوابط و استانداردهای نظام شبکه- آذر ۱۳۹۴

^{۲۳} استانداردهای شبکه بهداشت و درمان- دکتر ناصر کلاتری و همکاران- معاونت بهداشت، مرکز مدیریت شبکه، گروه تدوین ضوابط و استانداردهای نظام شبکه- آذر ۱۳۹۴

^{۲۴} مصوبات برنامه اصلاح ساختار تشکیلات دولت- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور- پاییز ۱۳۸۳

^{۲۵} مصوبات برنامه اصلاح ساختار تشکیلات دولت- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور- پاییز ۱۳۸۳

ماده ۲۳- ضوابط تشکیلاتی: معیارهایی است که تعداد سطوح و تنوع واحدها و پست‌های سازمانی، شرح وظایف آنها و چگونگی توزیع وظایف را تعیین می‌نماید.^{۲۶}

ماده ۲۴- واحد سازمانی: از اجزای ساختار سازمانی است که در قالب یکی از انواع سطوح سازمانی تابعه (ریاست، معاونت، مدیریت، اداره/گروه) یا وابسته، عهده‌دار انجام وظایف متجانس و مرتبط با اهداف دانشگاه/دانشکده می‌باشد.^{۲۷}

تبصره ۱: واحد تابعه: واحدی است که از نظر سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها و نیز امور اداری، استخدامی، تشکیلاتی، مالی و معاملاتی تابع دانشگاه/دانشکده می‌باشد.^{۲۸}

تبصره ۲: واحد وابسته: واحدی است که از نظر سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها تابع دانشگاه/دانشکده است، اما از نظر امور اداری، استخدامی، تشکیلاتی، مالی و معاملاتی مستقل می‌باشد.^{۲۹}

ماده ۲۵- شرح وظایف واحد: مجموعه وظایف و نقش‌هایی است که برای یک واحد سازمانی و در راستای انجام بخشی از مأموریت سازمان تعیین و ابلاغ می‌گردد.^{۳۰}

ماده ۲۶- تشکیلات تفصیلی: مجموعه‌ای مشتمل بر تعداد، نوع و سطح پست‌های سازمانی دانشگاه/دانشکده می‌باشد.

ماده ۲۷- سامانه جامع تشکیلات: سامانه نرم‌افزاری است که به عنوان بانک داده‌های تشکیلاتی دانشگاه/دانشکده‌ها عمل می‌نماید و کلیه مکاتبات و فرآیندهای مربوط به تشکیلات و تغییرات مربوطه به صورت مستمر در آن ثبت و ذخیره می‌شود.

ماده ۲۸- پست سازمانی: عبارت است از جایگاهی که در ساختار سازمانی دانشگاه/دانشکده برای انجام وظایف و مسئولیت‌های مشخص پیش‌بینی و برای تصدی یک کارمند در نظر گرفته می‌شود.^{۳۱}

ماده ۲۹- شرح وظایف پست سازمانی: مجموعه وظایف و نقش‌هایی است که برای یک پست سازمانی و در راستای انجام بخشی از مأموریت واحد سازمانی تعیین و ابلاغ می‌گردد و مستخدم مکلف به انجام آن می‌باشد.

^{۲۶} مصوبات برنامه اصلاح ساختار تشکیلات دولت - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - پاییز ۱۳۸۳

^{۲۷} مصوبات برنامه اصلاح ساختار تشکیلات دولت - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - پاییز ۱۳۸۳

^{۲۸} مصوبات برنامه اصلاح ساختار تشکیلات دولت - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - پاییز ۱۳۸۳

^{۲۹} مصوبات برنامه اصلاح ساختار تشکیلات دولت - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - پاییز ۱۳۸۳

^{۳۰} مصوبات برنامه اصلاح ساختار تشکیلات دولت - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - پاییز ۱۳۸۳

^{۳۱} مصوبات برنامه اصلاح ساختار تشکیلات دولت - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - پاییز ۱۳۸۳

^{۳۱} قانون مدیریت خدمات کشوری

ماده ۳۰- پست با نام همپتراز: عبارت است از پست سازمانی با نامی که با پیش کد صفر و شماره متوالی، ویژه جانبازان تعیین و در اول مجموعه تشکیلاتی دانشگاه/دانشکده ایجاد می‌شود و تا رسیدن خدمت مستخدم جانباز به شرایط عمومی خروج از خدمت، برای آنان در مجموعه مزبور حفظ می‌گردد. با خروج جانباز سرافراز از خدمت، پست مزبور حذف خواهد شد.^{۳۲}

ماده ۳۱- پست ممیزدار: پست با تصدی است که براساس تغییرات ساختاری یا تشکیلاتی یا قوانین و مقررات حاکم بر دانشگاه/دانشکده، در انتهای مجموعه پست‌های واحد سازمانی ایجاد می‌شود و تا خروج شاغل مربوطه و یا تغییرات پست برای شاغل، حفظ و در نهایت حذف می‌گردد.

ماده ۳۲- پست بدون شماره: آن دسته از پست‌ها هستند که فرد واجد شرایط با حفظ پست سازمانی خود از محلی دیگر در این پست انجام وظیفه می‌نماید. این نوع پست‌ها می‌تواند ستاره‌دار یا بدون ستاره، به ترتیب متناسب با شرایط احراز افراد هیأت علمی یا /غیرهیأت علمی باشد.

فصل دوم - سطوح سازمانی:

ماده ۳۳- بر اساس ضوابط تشکیلاتی، حداکثر چهار سطح سازمانی تابعه به ترتیب زیر در دانشگاه/دانشکده ایجاد می‌شود:

- ریاست
- معاونت
- مدیریت
- گروه/اداره

ماده ۳۴- ریاست: اولین سطح سازمانی است که مسئول و پاسخگوی مستقیم کلیه وظایف محوله به دانشگاه/دانشکده است.

ماده ۳۵- معاونت: دومین سطح سازمانی پس از ریاست دانشگاه/دانشکده است که انجام بخشی از وظایف مرتبط با اهداف دانشگاه/دانشکده را بر عهده دارد. تعداد معاونت‌های هر دانشگاه/دانشکده با تأیید مرکز توسعه مدیریت و تحول اداری وزارت و مجوز هیأت امنای دانشگاه می‌تواند حسب ضوابط و مقررات تشکیلاتی تعیین گردد.

تبصره- هر معاونت می‌تواند حداقل با سه واحد سازمانی از انواع سطح سوم و یا چهارم سازمانی، سازماندهی شود.

^{۳۲} بند د تبصره ۲ ماده ۲ قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی، مصوب ۱۳۷۴/۳/۳۱

ماده ۳۶- مدیریت: سومین سطح سازمانی است که انجام بخشی از وظایف معاونت دانشگاه/دانشکده را در زمینه فعالیت‌های اجرایی، مطالعاتی و تحقیقاتی بر عهده دارد. در راس مدیریت، «مدیر» قرار می‌گیرد. تعداد مدیریت و پست سازمانی زیرمجموعه، متناسب با وظایف و مأموریت محوله با تأیید معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت و مجوز هیأت امنای دانشگاه/دانشکده می‌تواند حسب ضوابط و مقررات تشکیلاتی تعیین گردد.

تبصره ۱: پست‌های هر مدیریت در قالب اداره و یا گروه و یا ترکیبی از اداره و گروه، بر اساس تنوع وظایف، سازماندهی می‌شود. لیکن برای ایجاد مدیریت، الزاماً ایجاد اداره و گروه ضروری نمی‌باشد و بر حسب مأموریت و وظایف محوله، پست‌های سازمانی را می‌توان مستقیم تحت نظر مدیر و یا معاون وی پیش‌بینی نمود.

تبصره ۲: در هر مدیریت در صورت عدم ایجاد گروه یا اداره در ذیل آن، می‌توان حداکثر یک پست معاون پیش‌بینی نمود.

ماده ۳۷- گروه: یکی از چهارمین سطح سازمانی است که عهده‌دار انجام بخشی از وظایف معاونت و یا مدیریت می‌باشد. وجه غالب وظایف گروه، مطالعاتی و تحقیقاتی است. گروه فاقد واحد تابعه است و در رأس آن «رئیس گروه» قرار دارد.

ماده ۳۸- اداره: یکی از چهارمین سطح سازمانی است که عهده‌دار انجام بخشی از وظایف معاونت و یا مدیریت می‌باشد. وجه غالب وظایف اداره، اجرایی است. اداره فاقد واحد تابعه است و در رأس آن «رئیس اداره» قرار می‌گیرد.

تبصره- در موارد خاص ایجاد هر گونه سطح یا پست سازمانی، با هماهنگی مرکز توسعه مدیریت و تحول اداری و تأیید معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت انجام می‌گردد.

ماده ۳۹- سازمان: واحد سازمانی وابسته، اما دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل است که عهده‌دار بخشی از وظایف دانشگاه/دانشکده می‌باشد.

ماده ۴۰- مرکز: واحد سازمانی وابسته، اما دارای شخصیت مالی مستقل است که عهده‌دار بخشی از وظایف دانشگاه/دانشکده می‌باشد.

ماده ۴۱- کمیته ساماندهی تشکیلات دانشگاه/دانشکده: این کمیته، مسئول ساماندهی ساختار سازمانی و تشکیلات تفصیلی دانشگاه/دانشکده می‌باشد.

الف- ترکیب اعضاء:

- ۱- رئیس دانشگاه/دانشکده (رئیس کمیته)
- ۲- معاون توسعه مدیریت و منابع دانشگاه/دانشکده (دبیر کمیته)
- ۳- یک نفر از اعضای هیأت امنای دانشگاه/دانشکده با انتخاب اعضای هیأت امنای
- ۴- رئیس مرکز توسعه مدیریت و تحول اداری وزارت یا نماینده تام‌الاختیار

۵- نماینده دبیرخانه هیأت‌های امناء، مجامع و شوراهای وزارت

ب- شرح وظایف:

- ۱- بررسی و تأییدنمودار سازمانی و تشکیلات تفصیلی پیشنهادی دانشگاه/ دانشکده/ براساس ضوابط، دستورالعمل‌ها و استانداردهای ابلاغی از سوی مرکز توسعه مدیریت و تحول اداری و حوزه‌های تخصصی وزارت و ارسال آن به هیأت امنای دانشگاه/دانشکده جهت تصویب
- ۲- بررسی و تأیید نمودار سازمانی و تشکیلات تفصیلی واحدهای سازمانی توسعه یافته و یا تازه تأسیس دارای مجوز از سوی مراجع ذیربط، پیشنهادی دانشگاه/ دانشکده براساس ضوابط و دستورالعمل‌های ابلاغی مرکز توسعه مدیریت و تحول اداری و حوزه‌های تخصصی وزارت و ارسال آن به هیأت امنای دانشگاه/دانشکده جهت تصویب
- ۳- هدایت، هماهنگی و پیگیری جاریزی تشکیلات مصوب

فصل سوم- فرایند اجرا:

ماده ۴۲- نمودار سازمانی و تشکیلات تفصیلی دانشگاه/دانشکده حداکثر هر پنج سال یک بار توسط کمیته ساماندهی تشکیلات دانشگاه/دانشکده مورد بازنگری قرار گرفته، و پس از تصویب هیأت امناء، با امضای وزیر جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۱: در صورت نیاز به توسعه تشکیلات تفصیلی برای واحدهای جدید و یا اصلاح سطوح سازمانی اعم از ادغام، حذف، تبدیل، تغییر و ایجاد پست یا واحد سازمانی، قبل از پایان دوره پنج ساله، و بنابر تشخیص هیأت امناء، پیشنهادهای تشکیلاتی مبتنی بر اصول، ضوابط، دستورالعمل‌ها و استانداردهای ابلاغی از سوی معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت، توسط واحد تخصصی تشکیلات دانشگاه/دانشکده تهیه می‌شود و پس از تأیید کمیته ساماندهی تشکیلات دانشگاه/دانشکده و تصویب هیأت امناء قابل اجرا می‌باشد.

تبصره ۲: ایجاد پست‌های مدیریتی و سرپرستی دانشگاه/دانشکده فقط برای واحدهای جدید و یا توسعه یافته در چارچوب ضوابط و مقررات ابلاغی معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت انجام می‌گیرد.

ماده ۴۳- تبدیل و تغییر پست سازمانی، در موارد زیر ممنوع می‌باشد:

۱. تغییر عنوان پست‌های سازمانی غیرمدیریتی و غیرسرپرستی به پست‌های مدیریتی و سرپرستی
۲. تغییر عنوان پست‌های هیأت علمی به پست‌های غیرهیأت علمی
۳. تغییر عنوان پست‌های اصلی و تخصصی به پست‌های پشتیبانی و خدماتی

ماده ۴۴- ایجاد پست در واحدهای ستادی از محل حذف پست‌های بلا تصدی واحدهای غیرستادی ممنوع است.

ماده ۴۵- حذف پست‌های ستادی و ایجاد پست‌های اصلی و تخصصی در واحدهای غیرستادی بلامانع است.

تبصره: حذف پست‌های کارشناسی و مدیریتی نباید منجر به حذف وظیفه اصلی و تخصصی دانشگاه/دانشکده شود.

ماده ۴۶- طرح گسترش شبکه‌های بهداشتی و درمانی دانشگاه/دانشکده هر پنج سال یک بار توسط معاونت بهداشت وزارت تهیه، و پس از تأیید معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت جهت اجرا به دانشگاه/دانشکده‌ها ابلاغ می‌شود.

ماده ۴۷- طرح سطح‌بندی واحدها و مراکز خدمات تشخیصی، درمانی، آموزشی-درمانی دانشگاه/دانشکده هر پنج سال یک بار توسط معاونت درمان وزارت تهیه، و پس از تأیید معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت، جهت اجرا به دانشگاه/دانشکده‌ها ابلاغ می‌شود.

ماده ۴۸- طرح توسعه واحدهای آموزش علوم پزشکی دانشگاه/دانشکده‌ها، مبتنی بر سند آمایش سرزمینی آموزش عالی علوم پزشکی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و ضوابط آن، توسط معاونت آموزشی وزارت، تهیه و پس از تصویب شورای گسترش دانشگاه‌ها، جهت اجرا به دانشگاه/دانشکده‌ها ابلاغ می‌شود.

تبصره: تشکیلات واحدهای فوق‌الذکر توسط کمیته موضوع ماده ۴۱ این آیین‌نامه تهیه و تنظیم و از سوی معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت ابلاغ می‌گردد.

ماده ۴۹- طرح توسعه واحدهای پژوهش و فناوری، شامل مرکز تحقیقات، پژوهشکده، پژوهشگاه و سایر واحدهای تشکیلاتی مشابه، مبتنی بر سند آمایش سرزمینی آموزش عالی علوم پزشکی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و ضوابط آن، توسط معاونت تحقیقات و فناوری وزارت، تهیه و پس از تصویب شورای گسترش دانشگاه‌ها، جهت اجرا به دانشگاه/دانشکده‌ها ابلاغ می‌شود.

تبصره: تشکیلات واحدهای فوق‌الذکر توسط کمیته موضوع ماده ۴۱ این آیین‌نامه تهیه و تنظیم و از سوی معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت ابلاغ می‌گردد.

ماده ۵۰- مسئولیت جاریزی تشکیلات مصوب هیأت امناء، انطباق عناوین پست‌های سازمانی جدید با قدیم، تعیین تکلیف پست‌های مازاد و تنظیم صورتجلسه انتصابات شاغلینی که ارتقاء پست سازمانی یافته‌اند، براساس نمودار سازمانی مصوب و قوانین و مقررات ابلاغی، بر عهده واحد توسعه سازمان و تحول اداری دانشگاه/دانشکده می‌باشد.

تبصره: تبدیل، حذف، ادغام یا جایجایی پست و تغییر عنوان پست براساس ضوابط و دستورالعمل‌های ابلاغی معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت می‌باشد.

فصل چهارم - نظارت و ارزیابی:

تبصره: حذف پست‌های کارشناسی و مدیریتی نباید منجر به حذف وظیفه اصلی و تخصصی دانشگاه/دانشکده شود.

ماده ۴۶- طرح گسترش شبکه‌های بهداشتی و درمانی دانشگاه/دانشکده هر پنج سال یک بار توسط معاونت بهداشت وزارت تهیه، و پس از تأیید معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت جهت اجرا به دانشگاه/دانشکده‌ها ابلاغ می‌شود.

ماده ۴۷- طرح سطح‌بندی واحدها و مراکز خدمات تشخیصی، درمانی، آموزشی-درمانی دانشگاه/دانشکده هر پنج سال یک بار توسط معاونت درمان وزارت تهیه، و پس از تأیید معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت، جهت اجرا به دانشگاه/دانشکده‌ها ابلاغ می‌شود.

ماده ۴۸- طرح توسعه واحدهای آموزش علوم پزشکی دانشگاه/دانشکده‌ها، مبتنی بر سند آمایش سرزمینی آموزش عالی علوم پزشکی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و ضوابط آن، توسط معاونت آموزشی وزارت، تهیه و پس از تصویب شورای گسترش دانشگاه‌ها، جهت اجرا به دانشگاه/دانشکده‌ها ابلاغ می‌شود.

تبصره: تشکیلات واحدهای فوق‌الذکر توسط کمیته موضوع ماده ۴۱ این آیین‌نامه تهیه و تنظیم و از سوی معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت ابلاغ می‌گردد.

ماده ۴۹- طرح توسعه واحدهای پژوهش و فناوری، شامل مرکز تحقیقات، پژوهشکده، پژوهشگاه و سایر واحدهای تشکیلاتی مشابه، مبتنی بر سند آمایش سرزمینی آموزش عالی علوم پزشکی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و ضوابط آن، توسط معاونت تحقیقات و فناوری وزارت، تهیه و پس از تصویب شورای گسترش دانشگاه‌ها، جهت اجرا به دانشگاه/دانشکده‌ها ابلاغ می‌شود.

تبصره: تشکیلات واحدهای فوق‌الذکر توسط کمیته موضوع ماده ۴۱ این آیین‌نامه تهیه و تنظیم و از سوی معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت ابلاغ می‌گردد.

ماده ۵۰- مسئولیت جاریزی تشکیلات مصوب هیأت امناء، انطباق عناوین پست‌های سازمانی جدید با قدیم، تعیین تکلیف پست‌های مازاد و تنظیم صورتجلسه انتصابات شاغلینی که ارتقاء پست سازمانی یافته‌اند، براساس نمودار سازمانی مصوب و قوانین و مقررات ابلاغی، بر عهده واحد توسعه سازمان و تحول اداری دانشگاه/دانشکده می‌باشد.

تبصره: تبدیل، حذف، ادغام یا جایجایی پست و تغییر عنوان پست براساس ضوابط و دستورالعمل‌های ابلاغی معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت می‌باشد.

فصل چهارم - نظارت و ارزیابی:

ماده ۵۱- مرکز توسعه مدیریت و تحول اداری وزارت موظف است ضمن پایش و نظارت بر تحولات ساختار و تشکیلات دانشگاه/دانشکده‌ها، با همکاری دانشگاه/دانشکده گزارش جامع سالانه از وضعیت ساختار سازمانی و تشکیلات تفصیلی آن را تهیه و به کمیته ساختار و فناوری های مدیریت ارائه نماید.

تبصره: نظارت بر انجام تغییرات تشکیلات دانشگاه/دانشکده‌ها از طریق سامانه جامع تشکیلات کشوری توسط مرکز توسعه مدیریت و تحول اداری وزارت انجام می‌شود.

ماده ۵۲- به منظور تهیه و تدوین استانداردها، معیارها، شاخص ها، رویه ها، روش ها و دستورالعمل های مرتبط با طراحی و استقرار ساختار و تشکیلات و پیگیری تعهدات ستاد وزارت و پاسخگویی به سئوالات، ابهامات و استعلامات مطروحه در خصوص مفاد این آیین نامه کمیته کشوری ۷ نفره با انتخاب معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت و حکم وزیر، به عنوان رئیس هیأت امنا، با شرح وظایف ابلاغی تشکیل می گردد.

فصل پنجم - بازنگری:

ماده ۵۳- این آیین‌نامه مشتمل بر ۵۳ ماده و ۲۱ تبصره، برای یک دوره پنج ساله از زمان ابلاغ، قابل اجراست و تداوم اجرای آن با تأیید "کمیته کشوری ۷ نفره" و ابلاغ از سوی هیأت امنا امکانپذیر می‌باشد.

